

**12. SPOTKANIE PRZEWODNICZĄCYCH PARLAMENTÓW
PAŃSTW PARTNERSTWA REGIONALNEGO +
WARSZAWA, 4-5 LISTOPADA 2010 R.**

Informacje o spotkaniu¹

W dniach 4-5 listopada br. w Senacie, odbędzie się 12. Spotkanie Przewodniczących Parlamentów Państw Partnerstwa Regionalnego, czyli Austrii, Czech, Polski, Słowacji, Słowenii oraz Węgier (członków Partnerstwa), plus (+) krajów po raz kolejny zapraszanych na te spotkania - Bułgarii, Rumunii i Chorwacji.

W związku z tym, że w 2011 roku dwa państwa Partnerstwa Regionalnego - Węgry i Polska - przewodniczyć będą pracom Rady Unii Europejskiej, tegoroczny parlamentarny szczyt Partnerstwa w Warszawie, na niecałe dwa miesiące przed początkiem prezydencji węgierskiej, podejmie debatę na temat bezpieczeństwa energetycznego oraz Partnerstwa Wschodniego UE, na czym obie prezydencje zamierzają w przyszłym roku skupić uwagę wszystkich państw Unii.

Do debaty na pierwszy z wymienionych tematów wprowadzi Komisarz Europejski ds. Energii Günther Oettinger. Wystąpienie Komisarza uzupełnione zostanie przez Ministra Gospodarki i Wicepremiera RP Waldemara Pawlaka, który będzie mówił na ten sam temat, ale z perspektywy Polski, kraju przyszłorocznej prezydencji Unii.

Do debaty na temat Partnerstwa Wschodniego UE, kolejnego dnia spotkania, wprowadzi Radosław Sikorski, Minister Spraw Zagranicznych RP.

Po wprowadzeniach ze strony przedstawicieli egzekutywy UE oraz Polski odbędzie się debata zapoczątkowana głosami przewodniczących parlamentów krajów, które w przyszłym roku przewodniczyć będą Radzie UE - Węgry i Polska. Debata ta zostanie podsumowana w formie Oświadczenia wspólnego uczestników spotkania.

Oba tematy 12. Spotkania przewodniczących parlamentów Partnerstwa Regionalnego ważne są nie tylko dla krajów przyszłorocznych prezydencji UE, ale dla całej Europy Środkowej. Bezpieczeństwo energetyczne oraz polityka wschodnia Unii Europejskiej to kwestie o fundamentalnym znaczeniu dla dalszej integracji europejskiej.

Bezpieczeństwo energetyczne to obecnie jeden z trzech - obok wspólnego rynku oraz zrównoważonego rozwoju (obejmującego przeciwdziałanie zmianom klimatu) - filarów polityki energetycznej UE. Przypomnieć tu należy, że powojenna integracja europejska budowana była na fundamencie wspólnot węgla i stali (1951) oraz energii atomowej (1957)². Po poszerzeniu Unii Europejskiej, w 2004 i 2007 r., wzrasta liczba inicjatyw na rzecz wspólnej

¹ Informacje o wcześniejszych spotkaniach przewodniczących parlamentów państw Partnerstwa Regionalnego znaleźć można na stronie Ośrodka Informacji i Dokumentacji Europejskiej (OIDE), przy Bibliotece Sejmu RP, pod adresem internetowym: <http://libr.sejm.gov.pl/oide/index.php?topic=international&id=partnerstwo>

² *Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej* z 1957 r. stanowi nadal - w zaktualizowanej wersji - element składowy obowiązującego prawa pierwotnego UE.

Bezpieczeństwo energetyczne, jeszcze kilkanaście lat temu uważane za mało istotne, zaistniało w świadomości społecznej głównie podczas kryzysów naftowych z lat 70, związanych z polityką OPEC (*Organization of the Petroleum Exporting Countries*).

W ostatnich latach UE w coraz większym stopniu staje się zależna od zewnętrznych dostawców coraz droższej ropy i gazu. Własne zasoby surowców wyczerpują się, a zapotrzebowanie na energię stale wzrasta. Według wyliczeń Komisji Europejskiej, w ciągu najbliższych 20-30 lat uzależnienie UE od importu energii wzrośnie z obecnego poziomu ok. 50% do ok. 70%, a większość tego importu będzie pochodziła z Rosji.

Powagę sytuacji uświadomił UE kryzys dostaw gazu, jaki miał miejsce w wyniku konfliktu między Ukrainą i Rosją na początku 2009 r.

polityki energetycznej, która nabierać zaczyna coraz większego znaczenia. Silnym oparciem dla tej polityki jest wprowadzony przez Traktat Lizboński (1.12.2009) art. 194 (Tytuł XXI) Traktatu o Funkcjonowaniu UE, zatytułowany *Energetyka* oraz art. 170 (Tytuł XVI), zatytułowany *Sieci transeuropejskie*, wprowadzony jeszcze przez Traktat z Maastricht (1.11.1993).

W trakcie prezydencji węgierskiej, na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Europejskiej nt. energii, 4 lutego 2011 r. w Brukseli, przesądzony zostanie ostateczny kształt Europejskiej strategii w dziedzinie Energii na lata 2011-2020, nad którą prace - w oparciu o wstępną propozycję założeń przygotowanych przez Komisję Europejską³, trwają od wczesnej wiosny br. Obecnie finalizowane są prace nad raportem Parlamentu Europejskiego w odniesieniu do tych założeń⁴. Na podstawie prowadzonej do tej pory dyskusji w I połowie listopada 2010 r. Komisja Europejska opublikuje komunikat pod roboczym tytułem „Energia 2020 – Strategia na rzecz konkurencyjnej, zrównoważonej i bezpiecznej energii”. 2 grudnia br. planowana jest wstępna debata kierunkowa nad tym dokumentem na Radzie ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii (TTE). Celem debaty będzie przygotowanie pola pod pogłębioną analizę Strategii przed lutową Radą Europejską w 2011 r.

W trakcie przygotowań do prezydencji węgierskiej, w końcu listopada br. delegacja Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego złoży wizytę w węgierskim Zgromadzeniu Narodowym w celu omówienia współpracy w obszarze energii.

Polska w ramach swojej prezydencji będzie kontynuowała działania Belgii i Węgier w sprawie Energetycznego Pakietu Infrastrukturalnego. Prace nad tym pakietem zapoczątkowane zostaną 2 grudnia br. na wspomnianej Radzie TTE, a do polskiej prezydencji powinna zostać zakończona zasadnicza część dyskusji na poszczególnych dokumentach. W oparciu o wnioski płynące z dyskusji Komisja Europejska proponuje w połowie 2011 r. projekt aktu legislacyjnego, który zawierał będzie propozycje przepisów prawnych regulujących zasady funkcjonowania nowego instrumentu finansowego dla infrastruktury energetycznej reformującego dzisiejszy TEN-E.

Jednocześnie dążąc do wzmocnienia zewnętrznej polityki energetycznej UE, w oparciu o przepisy traktatowe, Polska będzie zabiegała o wzmocnienie mechanizmów UE umożliwiających zwiększenie efektywności podejmowanych przez UE działań zewnętrznych w obszarze energii. W pierwszej kolejności w 2011 r. należy przeprowadzić pogłębioną debatę i analizę potrzeb oraz możliwości UE w tym zakresie. Wstępem do debaty będą raporty dotyczące tego dossier przygotowywane równolegle przez Komisję Europejską i Polskę na połowę 2011 r.

Mając powyższe na uwadze Polska pragnie podkreślić, że bezpieczeństwo energetyczne jest w pierwszej kolejności uzależnione od sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego (w oparciu o jasne i należyście wdrożone ramy regulacyjne i odpowiednio rozbudowaną infrastrukturę energetyczną), mechanizmów solidarnościowych umożliwiających działania prewencyjne i reakcyjne na wypadek kryzysu dostaw (w sektorze gazu, który jest szczególnie wrażliwy na kryzysy dostaw, takie mechanizmy powstaną na mocy rozporządzenia

³ Komisja Europejska opublikowała w dniu 7 maja 2010 r. dokument „W kierunku nowej strategii energetycznej dla Europy 2011-2020”, stanowiący wstępną wersję dokumentu strategicznego ze wskazaniem obszarów priorytetowych oraz propozycją działań na rzecz ich realizacji.

⁴ Sprawozdawcą Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w Parlamencie w tej sprawie jest posłanka Lena Kolarska-Bobińska z Polski.

o bezpieczeństwie dostaw gazu) oraz efektywnych instrumentów prowadzenia zewnętrznej polityki energetycznej z wykorzystaniem m.in. potencjału UE.⁵

Unia Europejska w ramach zewnętrznego wymiaru swojej polityki energetycznej:

- prowadzi intensywny dialog z wieloma krajami oraz regionami świata - głównymi dostawcami surowców energetycznych,
- poprzez instrumenty takie jak Traktat Karty Energetycznej (podpisany w grudniu 1994 r.), Wspólnota Energetyczna (Europy Południowo-Wschodniej) (powstała w październiku 2005 r.), Partnerstwo Wschodnie (powołane do życia w maju 2009 r. – platforma nr 3 dotyczy obszaru energii), Synergia Czarnomorska (utworzona w kwietniu 2007 r.), etc., stabilizuje rynki energetyczne swojego sąsiedztwa m.in. poprzez rozszerzanie wspólnych zasad działania rynku surowców w oparciu o dorobek prawny UE,
- poprzez politykę tworzenia transeuropejskich sieci energetycznych (w szczególności infrastruktury przesyłowej oraz magazynów) tworzy ponadnarodową infrastrukturę integrującą rynki energetyczne w skali regionów i całej UE, zmniejszając dzięki temu zależność zaangażowanych we współpracę państw od dostawców spoza wspólnoty.

24 lutego br. w Budapeszcie, z inicjatywy Grupy Wyszehradzkiej odbył się szczyt Grupy V4+ ws. bezpieczeństwa energetycznego, w którym uczestniczyli wysocy rangą przedstawiciele państw Europy Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej oraz ważni międzynarodowi interesariusze⁶. Szczyt ten stanowił istotny krok w kierunku stworzenia środkowoeuropejskiego, regionalnego rynku energii. Podsumowany on został w formie obszernej Deklaracji. W jego konsekwencji podjęte zostały działania na rzecz rozbudowy środkowoeuropejskiej infrastruktury energetycznej. Działania te uzyskały poparcie komisarza europejskiego ds. energii Guntera Oettingera. W działaniach tych istotną, promującą rolę odegrać powinny obie przyszłoroczne prezydencje UE - węgierska i polska.

5 maja br., tuż przed 60. rocznicą przedstawionego 9 maja 1950 r. Planu Schumana w sprawie wspólnej koordynacji produkcji węgla i stali RFN i Francji, obecny przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek i były przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors zainicjowali powstanie Europejskiej Wspólnoty Energetycznej. Opiera się ona na sprawozdaniu think-tanku J. Delorsa *Notre Europe*, które zawiera argumenty za stworzeniem „rzeczywistej” Europejskiej Wspólnoty Energetycznej. Rzeczywistej, czyli takiej, która wykorzystywałaby zintegrowane sieci, byłaby korygowana przy pomocy narzędzi stabilizacji cen i uzupełniana przez politykę innowacji.

Program Partnerstwa Wschodniego zainaugurowano - z inicjatywy Polski i Szwecji - podczas prezydencji czeskiej, 7 maja 2009 r., w Pradze, w trakcie szczytu szefów państw i rządów UE oraz państw objętych programem. 7 listopada 2010 r. minie dokładnie półtora roku od jego zapoczątkowania. Program ten jest zasadniczym obok wymiaru południowego elementem Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i jest szczególnie istotny dla państw Europy Środkowej.

⁵ Według ogłoszonego ostatnio opracowania Instytutu Kościuszki pt. [*Bezpieczeństwo energetyczne Polski 2010. Raport otwarcia*](#), Polska jest obiektywnie zagrożona w zakresie dostaw gazu. Takiego zagrożenia nie ma zdaniem ekspertów Instytutu w odniesieniu do ropy.

⁶ W spotkaniu reprezentowane były rządy jedenastu państw czterech państw Grupy Wyszehradzkiej - Republiki Czeskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Słowackiej i Rzeczypospolitej Polskiej, jak również siedmiu państw regionu - Republiki Austrii, Bośni i Hercegowiny, Republiki Bułgarii, Republiki Chorwacji, Republiki Serbii, Republiki Słowenii oraz Rumunii.

Ostatnia Rada Spraw Zagranicznych UE, która odbyła się 25 października br. w Luksemburgu, pozytywnie podsumowała dotychczasowe osiągnięcia programu Partnerstwa Wschodniego, wzywając do dalszej jego dynamizacji.

6 października br. ministrowie spraw zagranicznych Polski - Radosław Sikorski, oraz Szwecji - Carl Bildt, wystosowali list do Baronessy Catherine Ashton, Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, Wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej ds. Stosunków Zewnętrznych oraz Štefan Füle, Komisarz ds. Rozszerzenia oraz Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. W liście tym wskazali na wagę Europejskiej Polityki Sąsiedztwa oraz w jej ramach programu Partnerstwa Wschodniego.

W trakcie prezydencji węgierskiej, 26 maja 2011 r., w Budapeszcie odbędzie się drugi (po praskim) Szczyt Partnerstwa Wschodniego. Współgospodarzem szczytu, na zaproszenie strony węgierskiej będzie Premier RP Donald Tusk.

Przed ww. szczytem, w dniach 5-6 maja 2011 r. odbędzie się w Budapeszcie Konferencja Przewodniczących Komisji Spraw Zagranicznych Parlamentów UE, która podejmie debatę nt. Partnerstwa Wschodniego, poszerzenia Unii o Chorwację oraz promocji integracji europejskiej państw Bałkanów Zachodnich.

Polska w ramach swojej prezydencji w UE promować będzie - we współpracy z Wysokim Przedstawicielem Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, tematykę związaną z polityką wschodnią. W relacjach z krajami objętymi Partnerstwem Wschodnim będzie dążyć do zawierania umów stowarzyszeniowych, przyjęcia mandatów dla procesu negocjacji w sprawie tworzenia stref wolnego handlu z UE, oraz finalizacji takich rozmów z Ukrainą. Działać będzie na rzecz liberalizacji wizowej i handlowej oraz intensyfikowania współpracy gospodarczej. Na październik 2011 r. planowane jest zorganizowanie w Polsce, powołanego do życia w listopadzie 2009 r. w Brukseli, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego.

Na zakończenie kilka słów poświęcę samemu Partnerstwu Regionalnemu (PR) oraz jego wymiarowi parlamentarnemu. Partnerstwo powołane zostało do życia w Wiedniu 6 czerwca 2001 r. z inicjatywy Austrii przez ministrów spraw zagranicznych gospodarzy spotkania oraz państw Grupy Wyszehradzkiej, plus Słowenii. Polska weszła do Partnerstwa jako członek Grupy Wyszehradzkiej oraz „kulturowy sąsiad” Austrii.

PR nie jest organizacją sensu stricto. Nie posiada formalnych struktur ani formalnego przewodnictwa, utarło się jednak, iż państwa włączone we współpracę w wymiarze rządowym kolejno sprawują nieformalne przewodnictwo (Polska pełniła je w 2005 r.).

Dyskusje w ramach wymiaru rządowego PR dotyczą przede wszystkim bieżących spraw unijnych. PR funkcjonuje w ramach trzech "filarów": 1) polityka zagraniczna (doroczne spotkania ministrów SZ w jednym z państw PR - ostatnie na Słowenii w Brdo 20 maja 2009 r.); 2) polityka kulturalna (Platforma „Kultura - Europa Środkowa”) oraz 3) wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne ("Forum Salzburskie" - Forum wyraźnie wyodrębnia się z PR; w 2005 r. zostało ono poszerzone o Bułgarię i Rumunię, w pracach Forum uczestniczy też Chorwacja w charakterze obserwatora).

Gros współpracy państw PR koncentrowało się dotychczas na utworzonej w Budapeszcie w 2005 r. tzw. *Platformie Budapesztańskiej* - inicjatywie oferującej państwom bałkańskim wsparcie w formie dzielenia się doświadczeniami krajów PR z okresu przygotowań do członkostwa w UE (w ramach Platformy UKIE organizowało promocję polskiego know-how nt. wykorzystania środków pomocowych z budżetu UE).

Wymiar parlamentarny PR ogranicza się w zasadzie do spotkań przewodniczących parlamentów jego państw członkowskich. Parlament polski uczestniczy w nich od drugiego spotkania w czerwcu 2004 r. w Pradze. Uzgodniono wówczas, aby uznać te spotkania za forum uzgadniania stanowisk szóstki przed Konferencją Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej. Zaznaczono, że powinny one odbywać się co pół roku, kolejno w poszczególnych państwach Partnerstwa Regionalnego. Spotkania te odbywały się co pół roku do roku 2007. W 2007 r. nie odbyło się żadne, natomiast w 2008 r. jedno. Spotkania te nie mają też od dawna żadnego związku z Konferencją Przewodniczących Parlamentów Unii.

Gospodarzem kolejnego 13. spotkania powinna być Słowacja. Rozważyć można większe zintegrowanie tych spotkań ze spotkaniami przewodniczących parlamentów Grupy Wyszehradzkiej. Powinny one mieć jednak charakter spotkań *ad hoc*, związany z potrzebą w danym momencie przeprowadzenia konsultacji parlamentów Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej. W chwili obecnej taka potrzeba wynika z perspektywy dwóch środkowoeuropejskich prezydencji w UE. Od dłuższego czasu sprawdza się formuła spotkań Grupy Wyszehradzkiej plus, czy też Partnerstwa Regionalnego plus. Stwarza to możliwość spotykania się polityków krajów regionu w ramach partnerstwa interesów, czy też wspólnych celów.

Red. S Puzyna i S Polak